

Nr 133.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning om ändring i förordningen den 22 juni 1934 (nr 320) angående grunder för förvaltningen av viss kronoegendom; given Stockholms slott den 2 mars 1945.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till förordning om ändring i förordningen den 22 juni 1934 (nr 320) angående grunder för förvaltningen av viss kronoegendom.

GUSTAF.

A. Pehrsson-Bramstorp.

Förslag
till
Förordning
om ändring i förordningen den 22 juni 1934 (nr 320) angående
grunder för förvaltningen av viss kronoegendom.

Härigenom förordnas, att i förordningen den 22 juni 1934 angående grunder för förvaltningen av viss kronoegendom¹ skall införas en ny paragraf, betecknad 20 §, av följande lydelse.

20 §.

Arrendatorn skall tillförbindas att svara för fullgörandet av den vägunderhålls- och vinterväghållningsskyldighet som jämlikt lagen om enskilda vägar åligger kronan såsom ägare till den utarrenderade egendomen.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling. Förordningen skall dock icke verka rubbning i de bestämmelser, vilka vid dess ikraftträdande äga tillämpning beträffande därförinnan tillkomna arrendeförhållanden.

---

¹ Se SFS 1944: 69.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 2 mars 1945.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, BERGQUIST, DOMÖ, EWERLÖF, RUBBESTAD, OHLIN, ERLANDER, DANIELSON, ANDRÉN.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Pehrsson-Bramstorp, anför efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet följande.

I skrivelse den 28 april 1944 har domänstyrelsen hemställt, att i förordningen den 22 juni 1934 (nr 320) angående grunder för förvaltningen av viss kronoegendom skulle intagas föreskrift därom att arrendator av kronan tillhörig jordbruksegendom under domänstyrelsens förvaltning skulle tillförbindas att svara för fullgörandet av kronan jämlikt lagen om enskilda vägar åliggande vägunderhålls- och vinterväghållningsskyldighet.

Innan jag ingår på en närmare redogörelse för innehållet i domänstyrelsens skrivelse, torde jag få erinra, att jämlikt 2 § förenämnda förordning kronan tillhörig fast egendom under domänstyrelsens förvaltning skall, därest den icke på grund av särskilda stadganden eller beslut skall disponeras på annat sätt, upplåtas på arrende i enlighet med bestämmelserna i förordningen. Därest ej annat följer av förordningens bestämmelser, skall i avseende å arrendeupplåtelsen gälla vad i allmän lag finnes stadgat till reglerande av jordägares och arrendators rättigheter och skyldigheter.

I 8 § lagen om enskilda vägar den 29 juni 1926 (nr 352) stadgades, att fastighets vägunderhåll skulle åligga, därest fastigheten tillhörde kronan eller allmän inrättning, innehavaren samt eljest ägaren och att, om jordbruksfastighet vore upplåten åt landbo eller arrendator, vägunderhållet ålåge denne. 1926 års lag ersattes den 3 september 1939 av en ny lag om enskilda vägar. Enligt 5 § i sistnämnda lag skall — med visst undantag — fastighetens ägare svara för fullgörande av vägunderhållsskyldighet eller annan förpliktelse, som enligt lagen eller med stöd därav meddelad bestämmelse åligger fastighet.

I 2 kap. 23 § lagen om nyttjanderätt till fast egendom, sådant detta lagrum lyder enligt lagen den 8 september 1939, föreskrevs emellertid, att arrendatorn skulle svara för fullgörandet av jordägaren jämlikt lagen om enskilda vägar åliggande vägunderhålls- och vinterväghållningsskyldighet. I överensstämmelse härmed torde det ha ålegat arrendator av kronoegendom under domänstyrelsens förvaltning att underhålla enskilda vägar. Enligt lagen den 22 december 1943 (nr 883) angående ändring i vissa delar av lagen den 14 juni 1907

(nr 36 s. 1) om nyttjanderätt till fast egendom har stadgandet angående vägunderhåll enligt lagen om enskilda vägar emellertid uteslutits ur nyttjanderättslagen. För sådant vägunderhåll skall således arrendatorn hädanefter svara allenast om så blivit avtalat.

Domänstyrelsen har i sin skrivelse — efter erinran om förenämnda lagbestämmelser — anfört i huvudsak följande.

På grund av föreskrift i 2 § 1934 års förordning angående grunder för förvaltningen av viss kronoegendom blir styrelsen förhindrad att med arrendator träffa överenskommelse om övertagande av vägunderhåll. Det behöves icke framhållas hurusom fullgörandet av en sådan skyldighet genom styrelsens försorg vållar praktiska olägenheter. Enligt 3 § lagen om enskilda vägar räknas till vägunderhåll dels åtgärd för vägs vidmakthållande i ett för dess ändamål tillfredsställande skick, såsom påförande av väghållningsämnen, vägbanans jämnande, dikesrensning, underhåll och iståndsättning av bro eller färja samt ombyggnad av trumma, dels uppsättande av skyddsvärn, vägmärke eller annan dylik anordning, såvida åtgärden ej företages i samband med vägens byggande, dels ock öppnande och stängande av rörlig bro samt drift av färja. Det må erinras, att vid den omarbetning av 1934 års förordning, som verkställdes vid 1944 års riksdag med anledning av de år 1943 genomförda ändringarna i nyttjanderättslagen, arrendator av kronan tillhörig jordbruksegendom icke tillerkändes den lindring i underhållsplikten beträffande byggnader, som kom åtskilliga arrendatorer av enskilda hemman till del. I propositionen i ämnet framhölls sålunda, att den spridda belägenheten av kronoegendomarna medförde, med hänsyn till den mera centraliserade förvaltningen som i allmänhet saknade motsvarighet i fråga om bolag och liknande rättsobjekt tillhöriga fastigheter, att kronans kostnader för underhåll av byggnader bleve större än motsvarande utgifter för andra jordägarekategorier. Denna omständighet föranledde också, att underhållskostnaderna komme att ställa sig avsevärt högre om arbetet skulle utföras genom domänstyrelsens försorg än om det åvilade den enskilde arrendatorn. Denna synpunkt torde äga ännu större giltighet, när fråga är om de med underhåll av enskilda vägar förenade arbetena. Det hör även bringas i erinran att sådana jordägare, som av sociala hänsyn äro bundna av de snävare bestämmelserna i arrendelagen, icke äro förhindrade att avtala om detta vägunderhåll.

*Departements-
chefen.*

Såsom domänstyrelsen framhållit synes det i någon mån kunna komma att medföra vissa praktiska olägenheter, om det skall ankomma på domänverket att ombesörja den vägunderhållsskyldighet, som enligt lagen om enskilda vägar åligger kronan såsom ägare till utarrenderade jordegendomar. I allmänhet torde denna underhållsskyldighet däremot icke bliva särskilt betungande för arrendatorerna. Förekomsten av sådan skyldighet torde också beaktas vid arrendeavgäldens fastställande. Med hänsyn härtill vill jag icke motsätta mig domänstyrelsens förslag att i 1934 års förordning angående grunder för förvaltningen av viss kronoegendom intages en bestämmelse av innehåll, att arrendatorn skall tillförbindas att svara för fullgörandet av den vägunderhålls- och vinterväghållningsskyldighet, som jämlikt lagen om enskilda vägar åligger kronan såsom ägare till utarrenderad egendom. Jag vill emellertid särskilt understryka, att denna skyldighet icke bör omfatta större underhåll än som belöper på själva det utarrenderade området. Sådan skyldighet, som avser

exempelvis den till egendomen hörande men ej utarrenderade skogen, får där-
emot icke genom arrendekontraktet åläggas arrendatorn.

Den nya bestämmelsen torde böra träda i kraft omedelbart vid utfärdandet.
Den bör emellertid icke rubba de bestämmelser vilka vid ikraftträdandet äga
tillämplighet beträffande dessförinnan tillkomna arrendeförhållanden.

I överensstämmelse med det anförda har inom jordbruksdepartementet upp-
rättats förslag till *förordning om ändring i förordningen den 22 juni 1934*
(nr 320) angående grunder för förvaltningen av viss kronoegendom, vilket för-
slag torde få underställas riksdagen för antagande.

Föredraganden hemställer härefter, att förenämnda förslag till förordning
måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemstäl-
lan lämnar Hans Maj:t Konungen bifall samt förordnar, att
proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll
utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Per Eldin.